

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članke, ki so izšle v tej številki, so v Mariboru v prodajo na dan za celo leto 2 K, pol leta 1 K in za šest let 5 K. ...

Zaunji boji premaganin . . .

Spilje, 20. maja.

Ko so Nemci v Gradcu evohali za sklep mirovne konference v Parizu, da bo naša meja severno . . .

Iz Gradca vozijo v Ljubljano strelivo in orožje ter ga delijo med staro in mlado. „Raje poginemo in pobijemo vse, nego bi prepustili del ozemlja Slovincem.“

Nemške zverine v človeški podobi.

O divjaštvih Koroških Nemcev, posebno nemških vojakov, nam poročajo:

Klobasovecova sina iz Rut, občina Vobre, ki je pobiral podpise za Jugoslavijo, so nemški vojaki zajeli in ga peljali v St. Stefan, kjer so ga neusmiljeno pretepavali. Med pretepavanjem je moral vedno kričati: „Živijo Nemška Avstrija! Dol z Jugoslavijo!“

tihi počerejo vse: živino, živila, obleko in sploh vse, kar je rahlega. Več sto slovenskim kmetom so še navrh zažgali hiše.

Celo nekaterim nemškim listom je zverinsko divjanje Nemcev na Koroškem postalo predivjaško.

„Grazer Volksblatt“ od 17. maja piše: Od zanesljive strani nam poročajo: Ko je bilo jugoslovansko vojaštvo pregnano s Koroškega, nemški „Volkswehr“ pri svojem ropanju in nasilstvih tudi cerkev domače dežele ni izvel. V neki cerkvi so n. pr. vlomili tabernakelj, sv. posode so vrgli ven, sv. hostije raztresli po tleh, deloma so jih pleneče bestije z zasmehom pojedle.

Tako piše nemški list o „Kulturnem delu“ Nemcev na Koroškem. A naši ljudje še vedno pravijo: „E, saj Nemci niso taki!“

Vaše meje določene.

Jutri ali soboto se bodo nemškoavstrijskim odposlancem na mirovni konferenci v Parizu izročili mirovni pogoji. Za danes že lahko z mirno vestjo povemo našim ljudem: Naša meja na severu se je ugodno določila. Maribor ostane naš, ravno tako tudi Radgona in Spilje. Vesti iz Pariza pravijo, da je meja med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo določena severno od Spilja, najbrž pri Lipnici. V prihodnjem „Slov. Gospodarju“ bomo že menda lahko objavili podrobnosti. Glede mej na Koroškem še danes ni nič gotovega. Toliko pa vemo, da bo velik del Slovenske Koroške pridoblen Jugoslaviji, za Celovec in celovško kotlino se bo uvedlo ljudsko glasovanje, pa se le po več letih. Med tem pa bo Jugoslavija prevzela upravo teh pokrajin. V Mariboru in sploh na Slovenskem Štajerskem pa najbrž ne bo ljudskega glasovanja.

Reka bo popolna jugoslovanska last. Italijani hobotjo kot odškodnino za Reko pokrajino Somali v Afriki. Kje bo šla meja v ostalem Primorju, še danes ni jasno. Trst in Gorica pa sta žal za sedaj za nas toliko kot izgubljena.

Nemška Avstrija in Madžarska morata plačati vse dolge, ki jih je stara Avstro-Ogrska napravila med vojno. Nove države bodo morale prevzeti samo primerni del onih dolgov, ki so bili pred vojno. Če pomislimo, da znašajo dolgovi, ki so jih napravili Nemci in Madžari med vojno nad 70 milijard K in če pomislimo, da bo Nemška Avstrija štela samo okoli 8 milijonov prebivalcev, Madžarska pa 4 do 5 milijonov, si lahko predočimo, kako ogromno breme bosta morala prevzeti nemškoavstrijski in ogrski davkoplačevalci. Po novejših poročilih mora Nemška Avstrija plačati tudi prizadetim državam, med temi je tudi jugoslovansko kraljestvo, 5 milijard K vojne odškodnine in sicer ne v papirju, temveč v zlatu.

Tako se je zasukalo kolo časa. Slovenci, Slovenke! Nemec ne bo nikdar več naš gospodar!

Italijani se odrekli Reki, Zadru in Šibeniku.

Zensva, 19. maja.

„Tribune de Geneve“ poroča iz Pariza, da se bliža jadransko vprašanje svoji rešitvi. Italijani so se

popolnoma odrekli svoji oblasti nad Reko in se s tem zadovoljili, da prevzame zveza narodov varstvo nad tem mestom. Istotako so se odrekli Zadru in Šibeniku.

Država SHS in vojaštvo.

Dr. Lenard.

Ravno oni, ki so najmanj delali in žrtvovali za ustanovitev države SHS ali ki so celo delovali proti nji, stavijo sedaj največje zahteve, potem pa kričijo,

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijška povest.

Spisal Franjo Kunjans; preložil za „Slov. Gospodarja“ Al. B.

Ko se je po krvinastih stezah evstličnega vrta bližala vhodu, je ugledala dva moža, ki sta ji že prihajala nasproti. Eden je bil star gospod s snežnobelimi lasmi in spoštovanje vzbujajočim obrazom; drugi, že tudi prileten, je bil videti še jako krepak. Ščela preko ust in brade se mu je videla široka brazgotina, kakor od udarca s sabljo, zato mu je bil obraz nekako strog. Nesel je vrč, nekaj steklenič in platna. Moral je biti sluga starega gospoda, kajti tiho je šel za njim nekoliko za.

„O gospod!“ je zaklicala Katrica vsa obupana. „Dajte mi vode ali jesiha! Tam za mejo leži ubog in slep človek; omedlel je. Za božjo voljo, gospod, usmilite se in pojdite z menoj!“

Starček se je sočutno nasmehnil, prijel deklico za roko in rekel mirno:

„Le počasi, dete moje, ni sila. Greva mu itak pomagat. Nič se ne boj, navadna omedlevica je. — Tvoj prijatelj se je preveč upehal. Le z menoj pojdi in ne žaluj.“

Katrica skoro ni razumela, kaj je rekel. Tako čudno se ji je zdelo, da je tako nenadoma prišla po-

mož, ne da bi bil kdo v hiši povedal o nezgodi, da si je v svoji priprostosti zopet predstavljala pomoč Marijino. Z veselim strmenjem je zrla starčku v prijazni, tolažbe polni obraz, ki se ji je smehljaj. Naglo gredoč ji je rekel gospod:

„Pridna deklica si, da ubogemu vojaku izkazuje tako ljubezen. Odkod pa prihajata? Iz Venloja, kaj ne?“

„Da, iz Venloja, gospod; faleš je od tod.“ „Ali si ves čas nosila skrinjico, ki jo imaš na hrbtu?“

„Oh, gospod“, je vzdihovala deklica in tiho jokala. „Revež je slep in težko hodi, ker ne vidi pota. Hitela sva; jaz sem krepka in zdrava. Moj Bog — glejte, tu leži, bleš kot smrt!“

In zopet so se ji ulile solze. Dvignila je sklenjene roke in rekla proseče:

„Menda vendar ne umre, gospod?“

Smehljaje se je starec zmajal z glavo in stopil k mladeniču. Hlapec je postavil steklenice na tla, ne da bi čakal povelja dvignil z eno roko vojakovo glavo, z drugo pa mu je odpel ovratnik in obleko na prsih. Med tem je stari gospod bolniku umival obraz in tudi žile.

Katrica je klečala poleg njiju in opazovala tu skrbljivost, ki sta jo imela neznanca za njenega nesrečnega prijatelja.

Kmalu je opazila, da sta moža navajena občevanja z bolniki in ni dvomila, da je stari gospod — zdravnik.

Ta misel jo je tolažila in jo navdajala s tolažbo: obraz ji je izražal hvaležnost in plaho pričako-

vanje. Še bolj se je začudila, ko je slišala hlapec reči:

„Major, to je vs tako, kakor pri Sabijani še Alba na Španskem. Kar žalost me obide, ako se na to spomnim.“

„Najnega ubogega prijatelja kapitana Steensa misliš, kaj ne?“ je odgovoril gospod z vzdihom. „Omedlevica je huda . . . Daj mi steklenico!“

„Da, zdi se mi, kakor bi vse videl pred seboj. Tudi kapitan je ležal tako ob citronovem drevesu. A svoje kosti je pustil pri Vittoriji. To je bilo sekane, zbadanje in streljanje! Tisti dan smo marsikaterega pobrali in obvezali! Jaz sem bil ves krvav od nog do glave, in vi tudi, major!“

„Srca že pričinja biti . . . skoro se zave!“

Strežnik s prstom dvigne mladeniču trepalnice in pravi:

„Slep je! Stara vojaška bolezen! Poznamo to nadlogo! A pogledite levo oko, major; meni se zdi, da še ni popolnoma izgubljeno.“

Vesel krik se je izvil deklici iz prsi. O, zovala je na bledem obrazu svojega prijatelja, kako se vanj vrača življenje ter videla utripajočega srca, da mu je lica barvala lahna rdečica, prodirajoča ven. — Zdal se je tudi zganil.

Ko se je bil takoj nato zopet osvestil, je slepec obtipaval obleko gospodov, ki sta se trudila zanj in plaho vzdihnil:

„Kje sem? Kaj se je zgodilo z mano?“

Segel je z roko še dalje naokrog in zaklical je proseče:

„Katrica, Katrica, kje si?“

V nedeljo, dne 25. majnika t. l. popoldne ob pol 5 uri v Narodnem domu v Mariboru igra „Domen“. Igrajo mariborski „Orli“ in „Orlice“. Pridite!